

بسم الله الرحمن الرحيم

مجلس شورای اسلامی
مرکز پژوهش ها

بررسی وضعیت شرکت های دولتی در لایحه بودجه ۱۴۰۲

منابع شرکت‌های دولتی

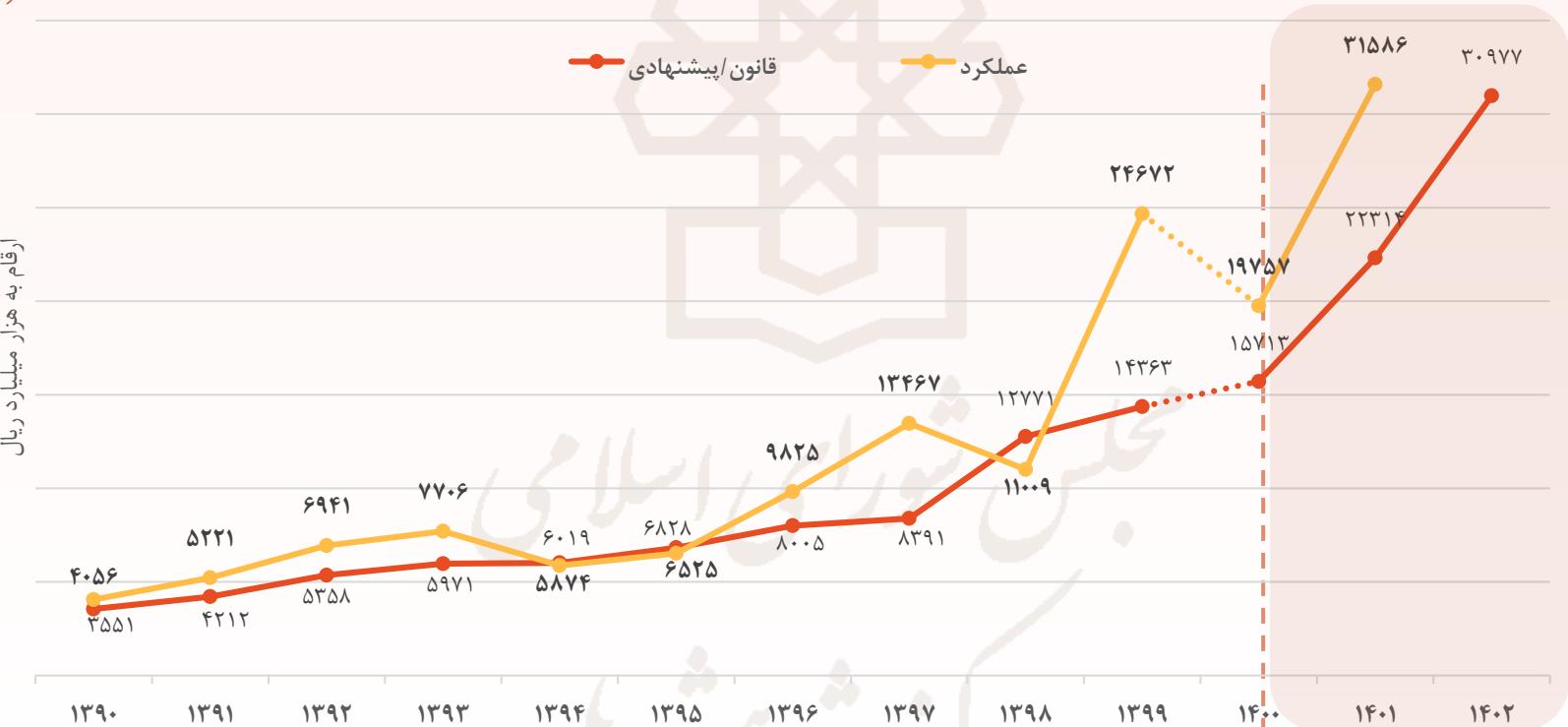
۱۴۰۲		۱۴۰۱			۱۴۰۰			عنوان
رشد نسبت ۱۴۰۱ به ۱۴۰۲	لایحه	درصد تحقق نسبت به مصوب شش‌ماهه	عملکرد شش‌ماهه	قانون	درصد تحقق	عملکرد سال	قانون	
۴۸	۲۴۰۱۶۷۷۷۲۴	۱۴۹	۱۲۰۱۲۸۰۱۲۸	۱۶۰۳۰۵۰۴۰۱	۱۳۹	۱۵۰۸۹۳۷۷۱۷	۱۱۰۴۱۱۰۱۷۵	درآمدات
۳۰	۱۰۰۰۲۷۵	۳۰۵۵۸	۱۰۳۷۳۰۲۹۶	۷۷۰۲۰۱	۷۹	۵۷۰۹۳۲	۷۲۰۹۱۶	اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان)
۱۷	۵۱۴۰۲۲۶	۹	۲۰۰۴۷۹	۴۴۰۰۸۷	۹۵	۲۵۶۰۶۹۶	۲۶۹۰۰۷۹	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (مجری طرح‌های پیوست یک)
۴	۱۰۲۰۴۰۴۵۲	۶۱	۳۵۱۰۸۱۵	۱۰۰۱۵۵۰۹۸۱	۱۳۹	۱۰۱۷۴۰۲۶۳	۸۴۶۰۷۴۶	تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی
-۷	۶۵۷۰۲۹۸	۱۶	۵۶۰۸۳۲	۷۰۹۰۲۱۱	۲۶	۱۵۹۰۳۸۸	۶۱۷۰۹۴۶	وام‌های خارجی
-۴۰	۳۷۱۰۷۳۷	۳۵۰	۱۰۰۷۸۰۸	۶۱۶۰۱۴۲	۱۲۴	۶۶۱۰۳۲۶	۵۳۴۰۵۰۱	دارایی‌های جاری
۳۲	۳۰۹۶۱۰۲۵۳	۵۲	۷۸۴۰۲۷۶	۳۰۰۱۰۰۰۵۷	۷۹	۱۰۵۵۳۰۴۲۵	۱۰۹۶۰۰۸۵۵	سایر دریافت‌ها
۳۹	۳۰۰۹۷۶۰۹۶۵	۱۴۲	۱۵۰۷۹۳۰۴۳۴	۲۲۰۳۱۰۰۰۸۰	۱۲۶	۱۹۰۷۵۶۰۷۴۷	۱۵۰۷۱۳۰۲۱۸	جمع

مصارف شرکت‌های دولتی

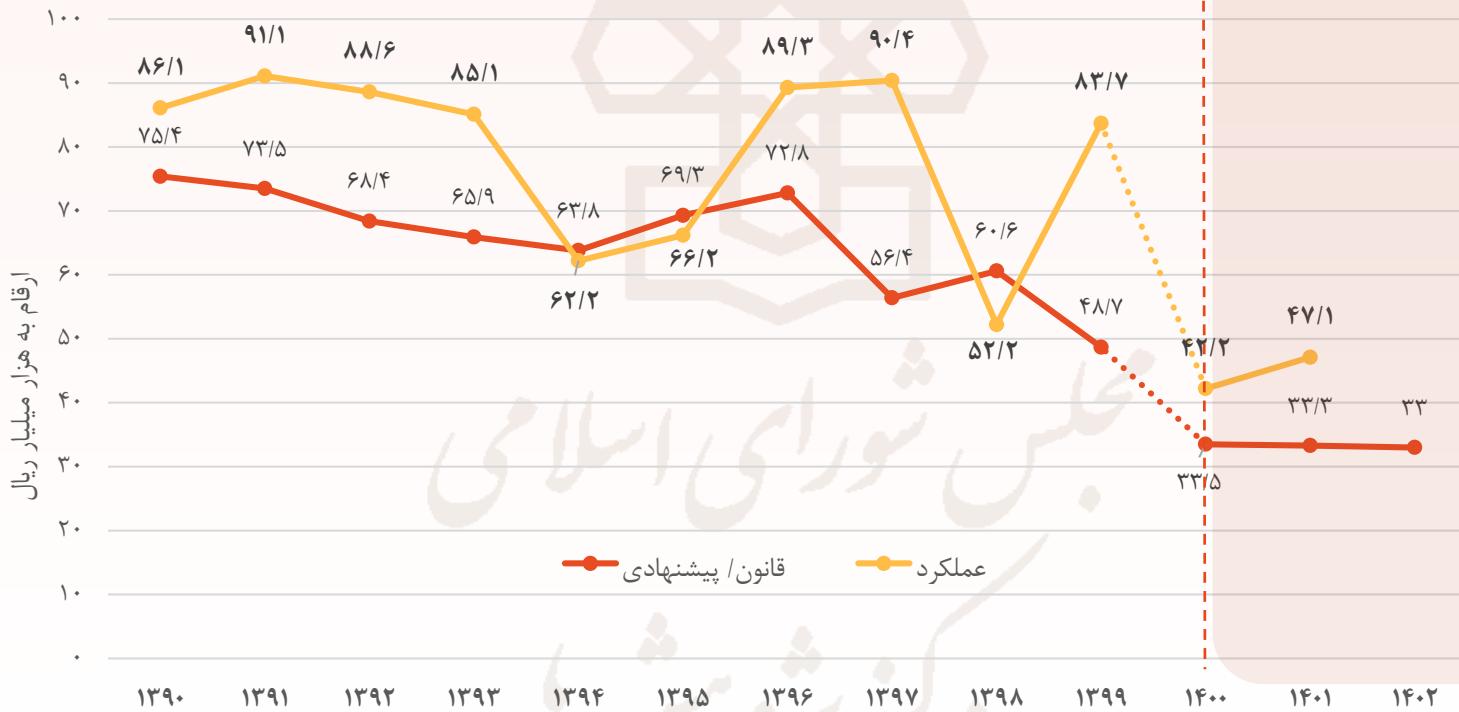
۱۴۰۲		۱۴۰۱				۱۴۰۰			عنوان
درصد رشد نسبت به ۱۴۰۱	لایحه	درصد تحقق (نسبت به مصوب ۶ ماهه)	عملکرد ۶ ماهه	قانون	درصد تحقق	عملکرد سال	قانون		
۴۶	۲۲۱۱۵۵۳۵	۱۷۷	۱۳۴۲۵۰۰۳	۱۵۱۷۰۱۹۷	۱۳۵	۱۴۶۴۰۲۱۵	۱۰۸۳۵۸۲۲	هزینه‌ها	
۲۳	۱۴۲۸۹۱	۴۸	۲۷۹۱۸	۱۱۶۰۹۳	۳۹۴	۲۸۴۵۱۹	۷۲۱۲۸	مالیات	
۲۴	۱۸۲۸۷۴	۱۲۷	۹۳۹۲۵	۱۴۷۸۱۹	۶۵۴	۶۱۴۸۷۴	۹۴۰۲۷	۵۰ درصد سود	
۱۸	۱۱۹۵۸۰	۳۲	۱۶۲۹۱	۱۰۱۰۲۸	۱۹	۱۱۴۴۶	۵۹۴۴۱	سود سهام	
۲۹	۶۰۶	۱۱۸۴	۲۷۸۳	۴۷۰	۹۹	۷۵۴	۷۶۲	سایر حساب‌های شخصی سود	
۵۷	۱۹۲۳۸۵۷	۸	۴۶۸۱۲	۱۲۲۲۹۲۵	۲۳	۱۵۱۲۲۵	۶۶۵۱۴۶	بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی	
۳۹	۴۸۵۲۲۳	۲۴	۴۲۷۱۸	۳۵۰۲۰۰	۵۱	۱۰۵۵۱۷	۲۰۵۷۲۷	بازپرداخت وام‌های خارجی	
-۱۷	۱۱۰۶	.	.	۱۳۲۵۰	۲	۱۵۰	۸۲۷۹	وجوه اداره شده	
۳۱	۱۲۱۷۱۴۶	۶۰	۲۷۷۵۳۴	۹۳۰۳۹۶	۹۲	۷۹۸۱۳۵	۸۶۶۶۵۶	بازپرداخت و دیعه، بدھی‌ها و سایر پرداخت‌ها	
۲۰	۵۷۷۹۴۶۲	۷۸	۱۸۶۶۴۲۶	۴۷۹۶۸۷۴	۷۸	۲۵۵۳۶۴۰	۳۲۶۰۹۴۳	هزینه‌های سرمایه‌ای	
۵۲	۸۸۹۱۹	۱۵۹۰	۴۶۳۶۴۳	۵۸۳۱۲	۲۵۴۵	۱۵۸۱۷۳۷	۶۲۱۵۵	افزایش دارایی‌های جاری	
۴۰	۲۲۰۶۷۰۹۹	۱۴۲	۱۶۲۶۳۰۵۳	۲۲۹۰۷۵۶۲	۱۲۹	۲۰۷۴۱۵۷۱	۱۶۱۳۱۰۹۵	جمع کل	
۸۴	۱۰۹۰۱۳۴	۱۵۸	۴۶۹۶۱۸	۵۹۳۴۸۳	۲۳۶	۹۸۴۸۵۵	۴۱۷۸۷۷	کسر می‌شود؛ ذخیره استهلاک	
۳۹	۳۰۹۷۶۹۶۵	۱۴۲	۱۵۷۹۳۴۳۵	۲۲۳۱۴۰۷۹	۱۲۶	۱۹۷۵۶۷۱۷	۱۵۷۱۳۲۱۸	جمع کل	

روند بودجه شرکت‌های دولتی

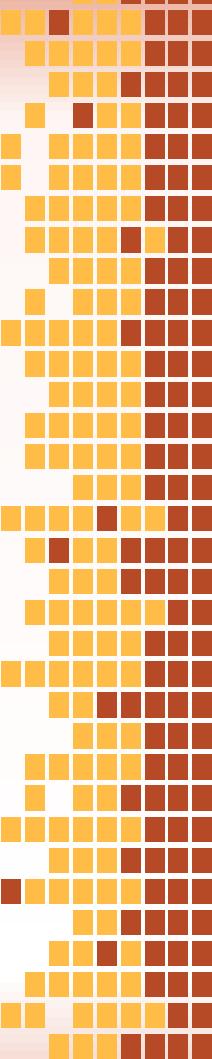

* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ با فرض ادامه روند ۶ ماهه محاسبه شده است.
 ** عملکرد سال ۱۴۰۱ با فرض ادامه روند ۶ ماهه محاسبه شده است.
 نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه- یعنی حذف ارقام حسابداری از بودجه شرکت ملی نفت و شرکت پالایش و پخش).

روند بودجه شرکت‌های دولتی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵

* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست.

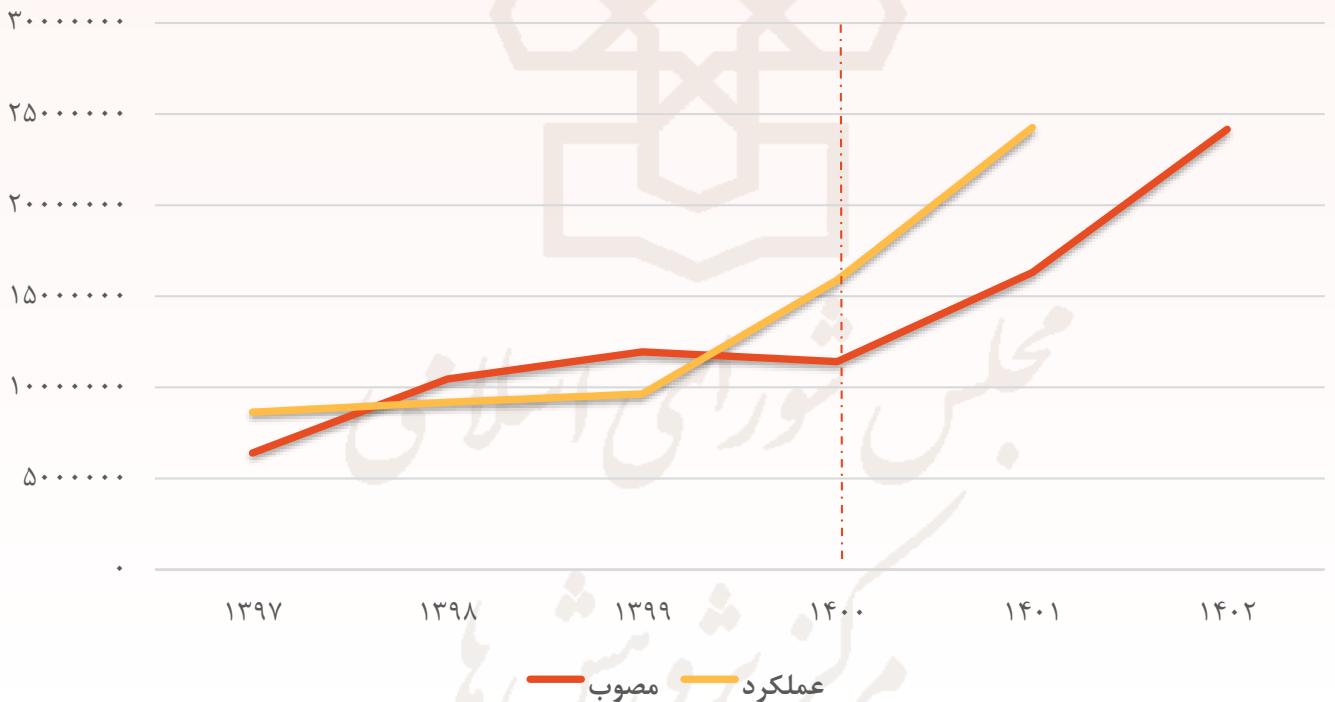

هفت شرکت دولتی دارای بیشترین درآمد (عمدتاً حاصل فروش کالا و خدمات)

میلیارد ریال

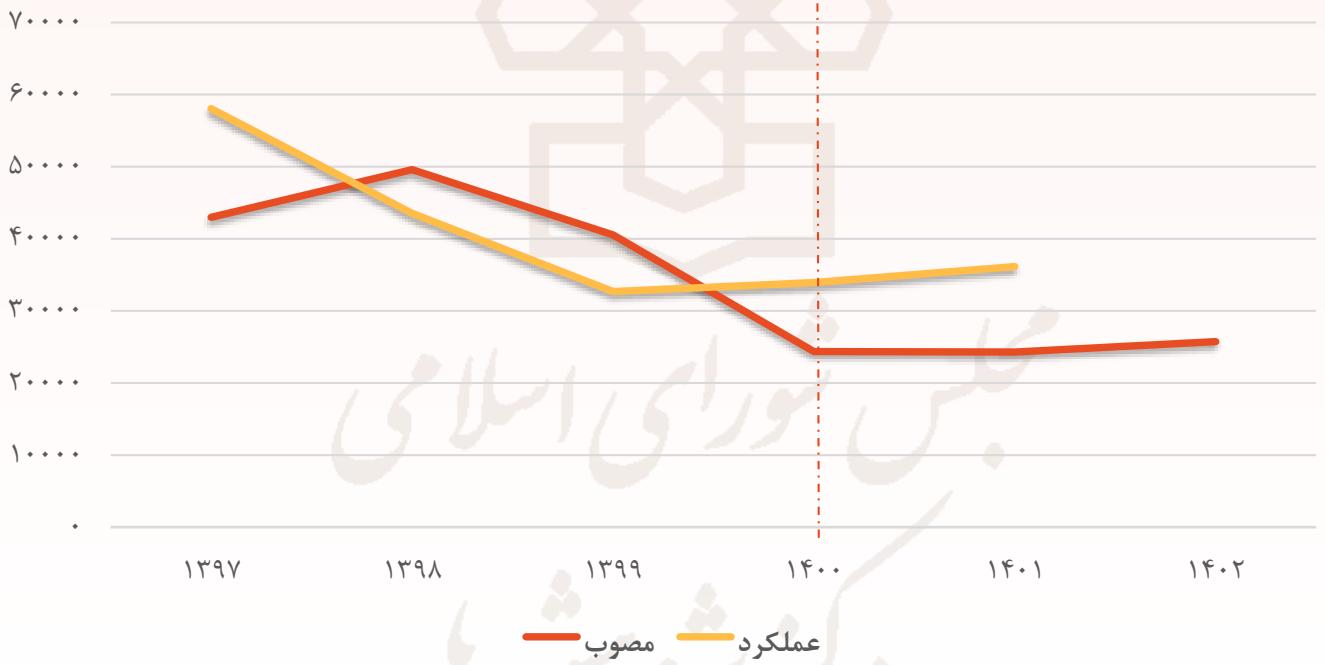
ردیف	نام شرکت	درآمد	سهم از کل	رشد نسبت به ۱۴۰۱
۱	پالایش نفت آبادان	۲'۹۹۶'۶۱۷	۱۲	۵۷
۲	شرکت ملی نفت	۲'۸۷۹'۹۱۱	۱۲	۶۸
۳	شرکت ملی گاز	۲'۴۲۰'۷۱۱	۱۰	۶۷
۴	پالایش نفت اراک	۲'۰۲۲'۴۴۰	۸	۵۱
۵	بازرگانی دولتی ایران	۱'۸۲۸'۳۷۵	۸	۵۶
۶	بانک سپه	۱'۰۰۸'۳۲۸	۴	۵۵
۷	بانک ملی	۹۱۸'۲۶۲	۴	۲۱
جمع				۵۶
۵۸				
۱۴'۰۷۴'۶۴۴				

درآمد شرکت‌های دولتی (میلیارد ریال)

* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

درآمد شرکت‌های دولتی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

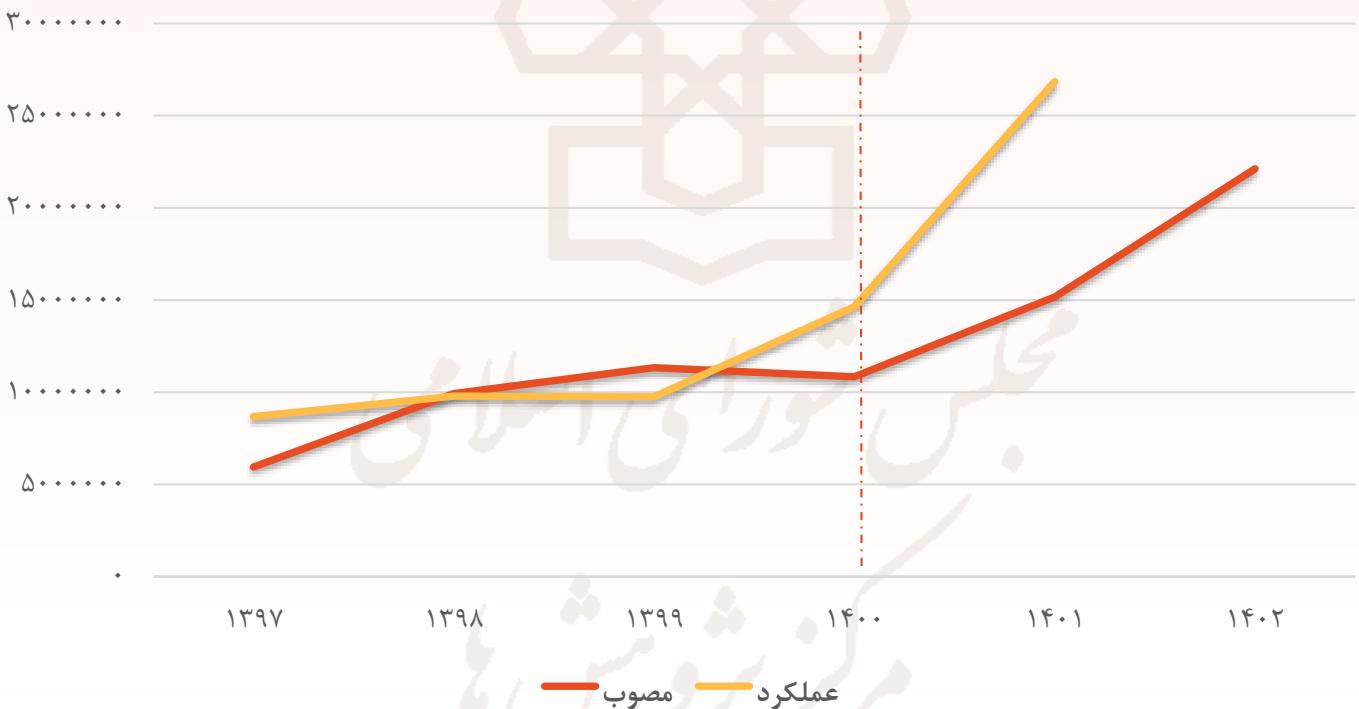
* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

هفت شرکت دولتی دارای بیشترین هزینه (عمدها خرید مواد اولیه و هزینه تولید)

میلیارد ریال

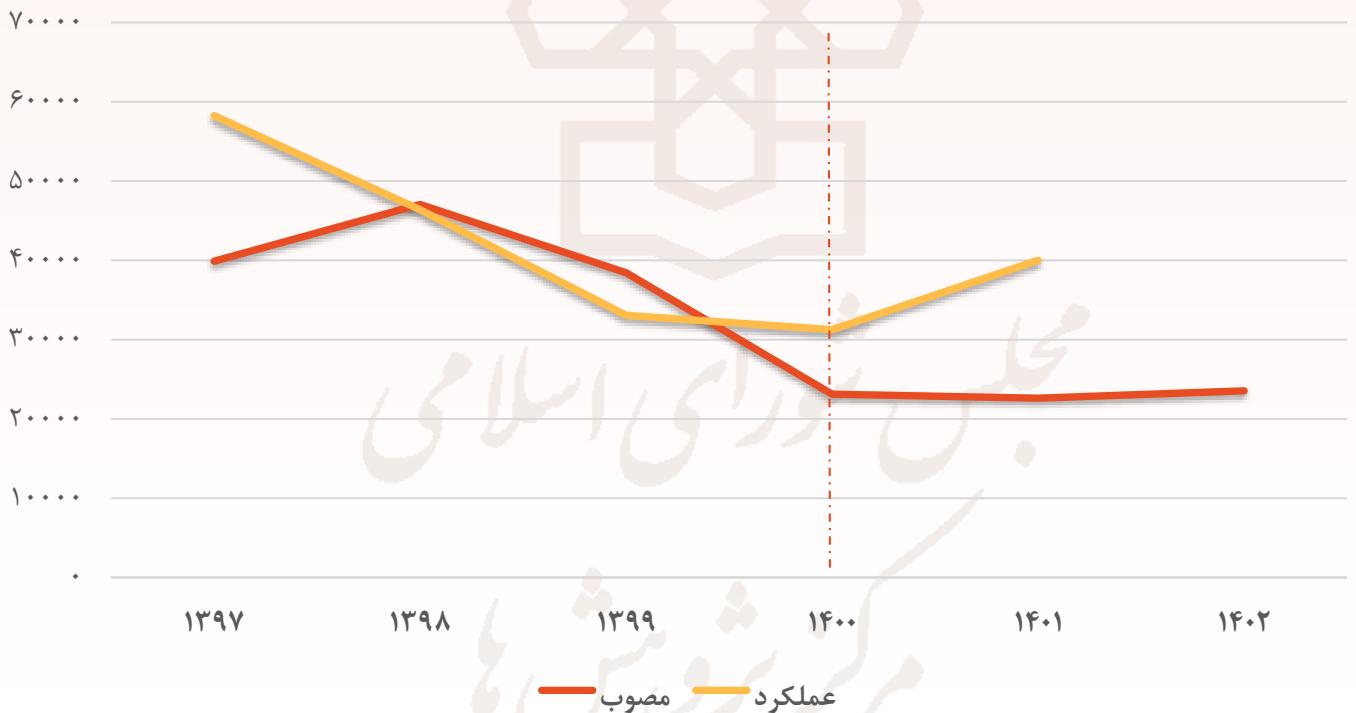
ردیف	نام شرکت	هزینه	سهم از کل (درصد)	رشد نسبت به ۱۴۰۱ (درصد)
۱	پالایش نفت آبادان	۲۹۱۱۶۱۷	۱۳	۵۰
۲	ملی گاز	۲۱۳۰۴۹۱	۱۰	۶۷
۳	پالایش نفت امام خمینی	۱۹۴۲۴۴۰	۹	۴۵
۴	بازرگانی دولتی ایران	۱۸۲۸۳۷۵	۸	۵۶
۵	ملی نفت ایران	۱۳۵۶۹۹۹	۶	۲۳
۶	بانک سپه	۱۱۰۳۳۴۲	۵	۱۰
۷	بانک ملی ایران	۹۱۸۲۶۶	۴	۱۶
جمع				۴۱
۵۵				

هزینه شرکت های دولتی (میلیارد ریال)

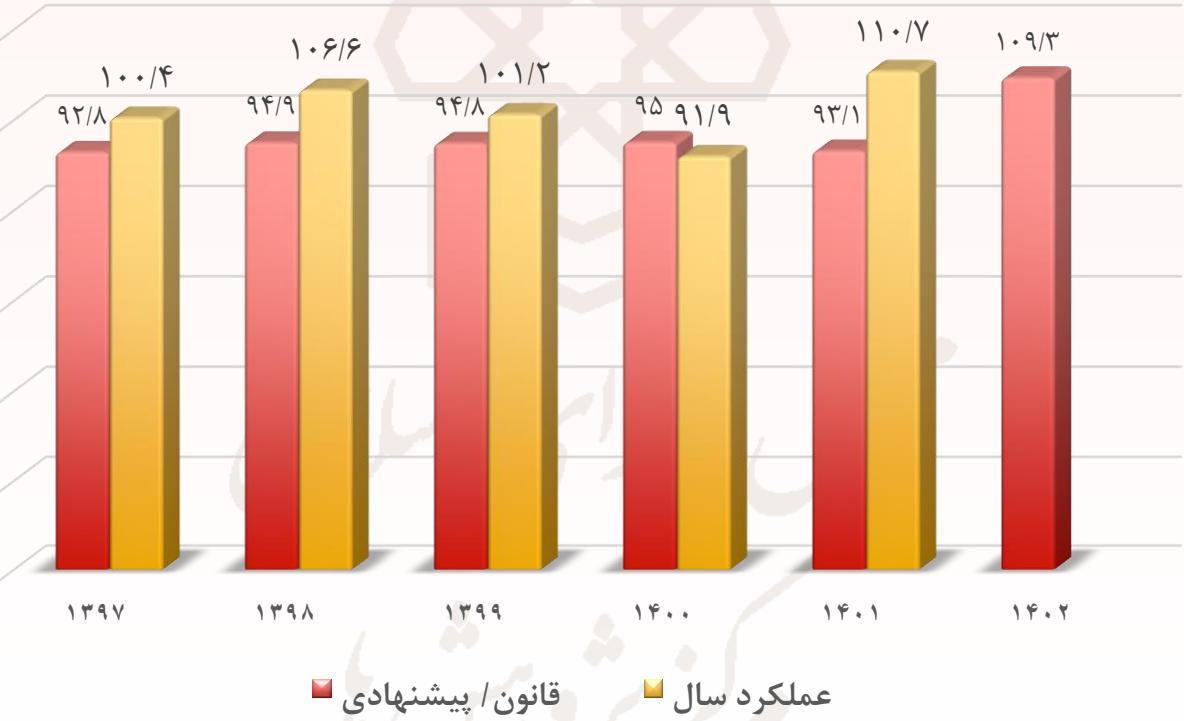
* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

هزینه شرکت‌های دولتی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

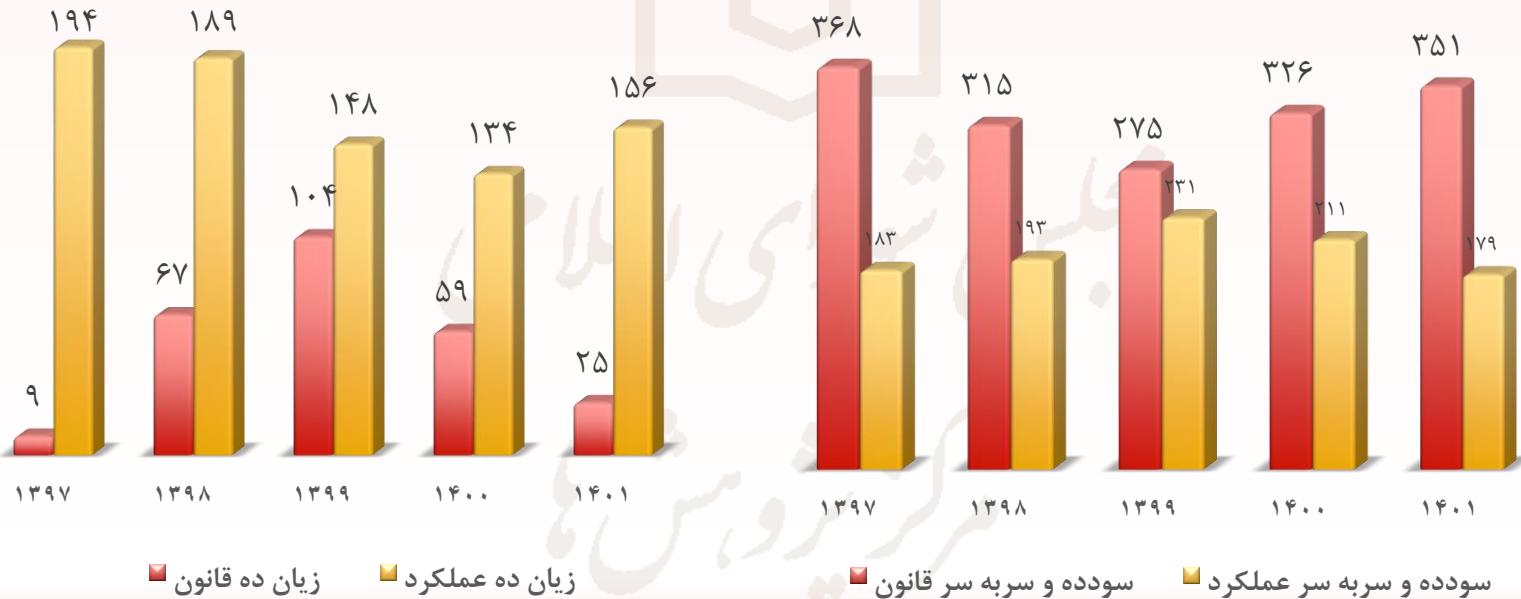
* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

نسبت هزینه‌ها به درآمدهای شرکت‌های دولتی (درصد)

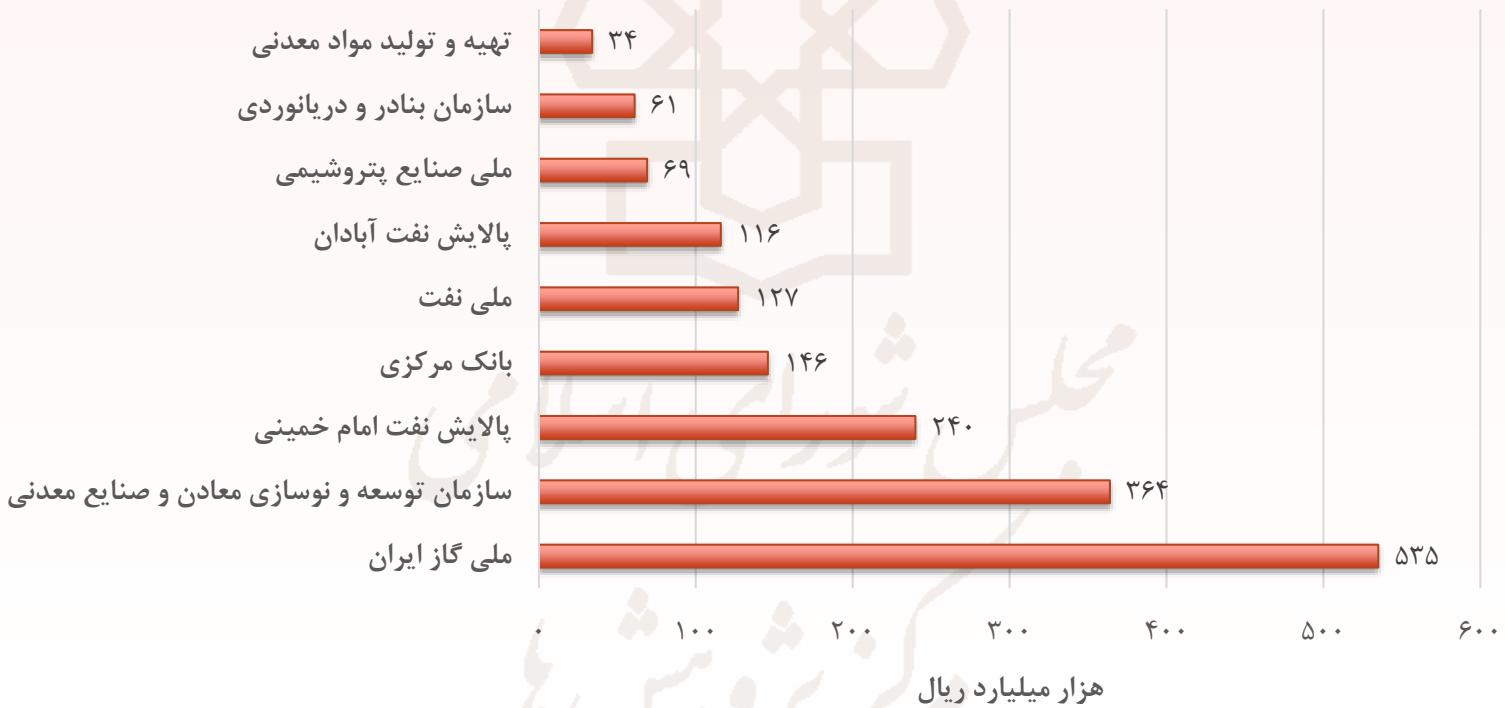

* به صورت متوسط در عملکرد شرکت‌های دولتی عمدتاً هزینه‌ها بیشتر از درآمدهاست.

تعداد شرکت‌ها بر اساس مقایسه عملکرد مالی پیش‌بینی و واقعی

سودآورترین شرکتها در عملکرد سال ۱۴۰۰

شرکت و بانک‌های دولتی با بیشترین زیان بر اساس عملکرد سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۸

میلیارد ریال

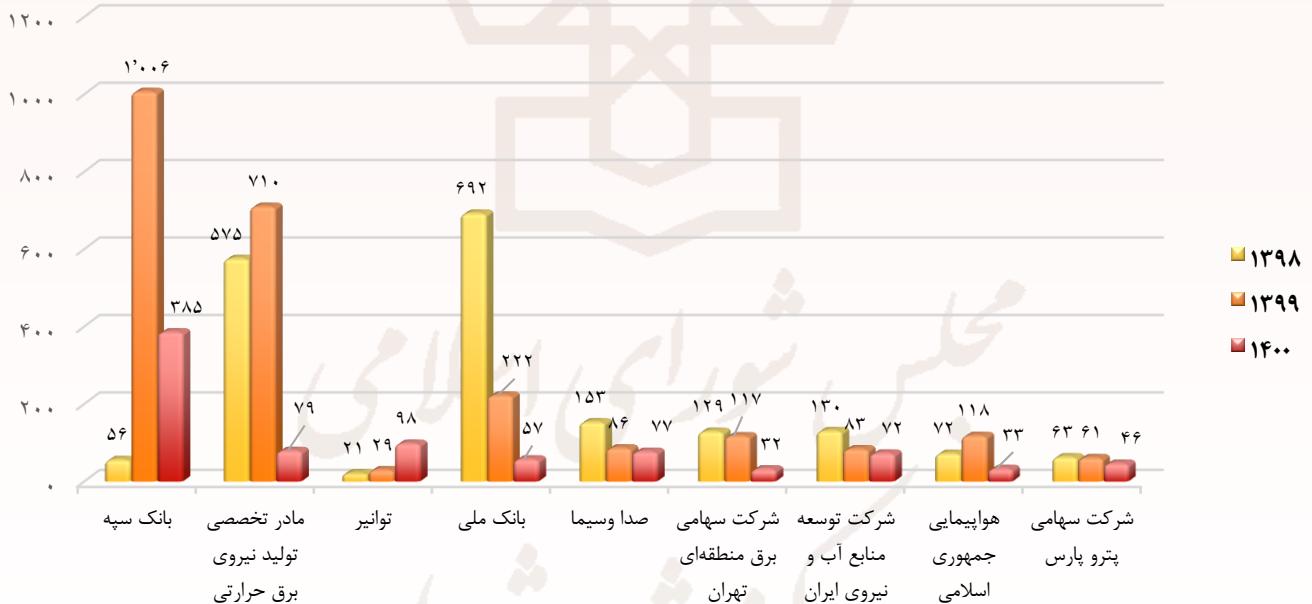
نام شرکت	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	زیان انباشته تا تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
بانک سپه	۱۱,۷۴۶	۲۹۶,۶۵۵	۱۸۰,۵۸۳	-
مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۱۲۱,۲۴۵	۲۰۹,۲۱۷	۳۷,۰۰۹	-
توانیر	۴,۳۷۳	۸,۶۵۷	۴۵,۶۹۸	۶۷۲,۳۵۲
بانک ملی	۱۴۵,۹۴۰	۶۵,۴۷۳	۲۶,۷۶۳	۶۹۵,۳۵۶
صدا وسیما	۳۲,۲۷۶	۲۵,۲۷۹	۳۵,۹۴۹	-
شرکت سهامی برق منطقه‌ای تهران	۲۷,۱۱۴	۳۴,۴۹۰	۱۴,۷۷۹	۱۱۴,۸۱۱
شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۲۷,۴۵۶	۲۴,۵۷۰	۳۳,۸۳۷	۱۱۰,۲۷۳
هوایپیمایی جمهوری اسلامی	۱۵,۱۳۵	۳۴,۷۰۶	۱۵,۲۹۷	۷۶,۸۱۲
شرکت سهامی پترو پارس	۱۳,۱۹۰	۱۷,۸۷۱	۲۱,۵۶۲	-

مأخذ: «گزارش بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت» موضوع قانون الحقیقیک تبصره به ماده ۱۸۲ قانون

آیین‌نامه داخلي مجلس شورای اسلامي، سازمان برنامه و بودجه کشور

شرکت‌های دولتی با بیشترین زیان بر اساس عملکرد سال‌های ۱۳۹۸-۱۴۰۰ به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵

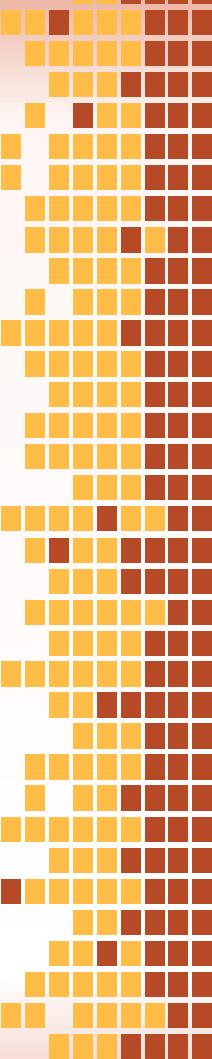
پنج شرکت دولتی و بانک دارای بیشترین زیان در سال ۱۴۰۲

میلیارد ریال

ردیف	نام شرکت	مجموع زیان سهم از کل
۱	بانک سپه	۹۵,۰۱۴ ۴۴,۷
۲	سازمان صدا و سیمای ج.ا.ا.	۷۵,۳۱۶ ۳۵,۴
۳	شرکت راه آهن ج.ا.ا.	۱۰,۰۰۰ ۴,۷
۴	بانک مسکن	۸,۸۰۵ ۴,۱
۵	شرکت سهامی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۶,۸۴۱ ۳,۲
جمع کل		۱۹۵,۹۷۷ ۹۲,۱

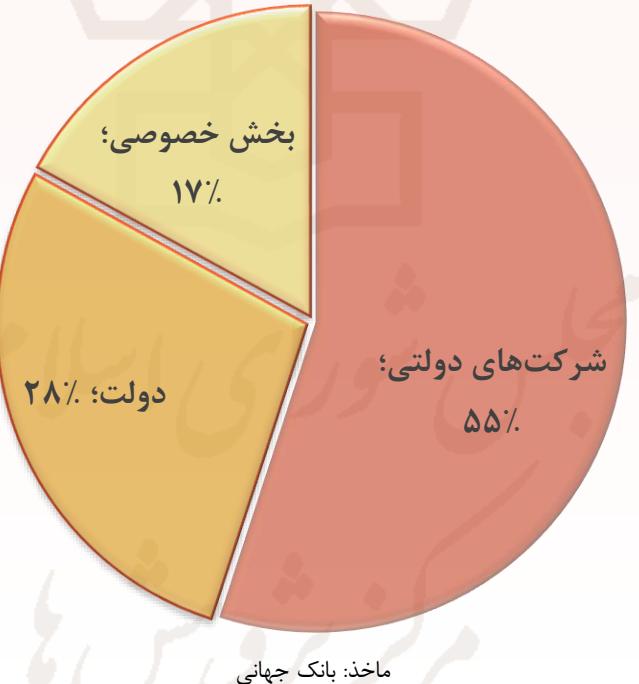
از شرکت‌های دولتی چه می‌خواهیم؟

- نگاه به شرکت دولتی در کشور ما، نگاه پیشران سرمایه‌گذاری نبوده و دریافت سود سهام و مالیات هرچه بیشتر از شرکت‌های دولتی به عنوان یک رویکرد مطلوب ارزیابی می‌شود.
- این در حالی است که نقش شرکت‌های دولتی در سرمایه‌گذاری در بسیاری از کشورها کاملاً قابل توجه است. به عبارت دیگر، سرمایه‌گذاری، کارکرد اساسی عمدۀ شرکت‌های دولتی است.
- به عنوان یک مثال، در سال ۲۰۱۷، حدود ۸۳ درصد سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی در کشورهای توسعه‌یافته و اقتصادهای نوظهور توسط بخش عمومی انجام شده که از این میان، ۶۶ درصد مربوط به شرکت‌های دولتی (مجموعاً ۵۵ درصد) و ۳۴ درصد مربوط به دولت‌ها (مجموعاً ۲۸ درصد) بوده است.

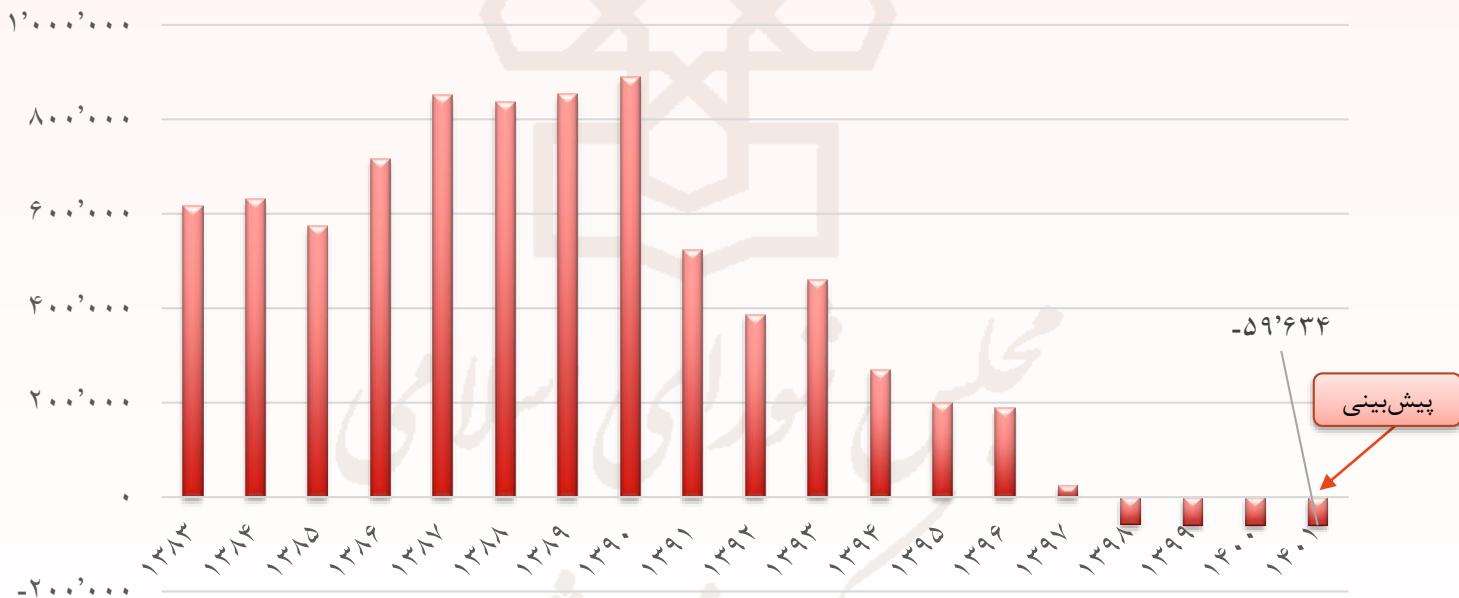
از شرکت‌های دولتی چه می‌خواهیم؟

سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی (۲۰۱۷) به تفکیک ماهیت سرمایه‌گذار

تشکیل سرمایه ثابت خالص ۱۴۰۱-۱۳۸۳ (قیمت ثابت سال ۱۳۹۰- میلیارد ریال)

پیش‌بینی

مأخذ: بانک مرکزی- آمار سال ۱۴۰۱ برآورد مرکز پژوهش‌های مجلس است.

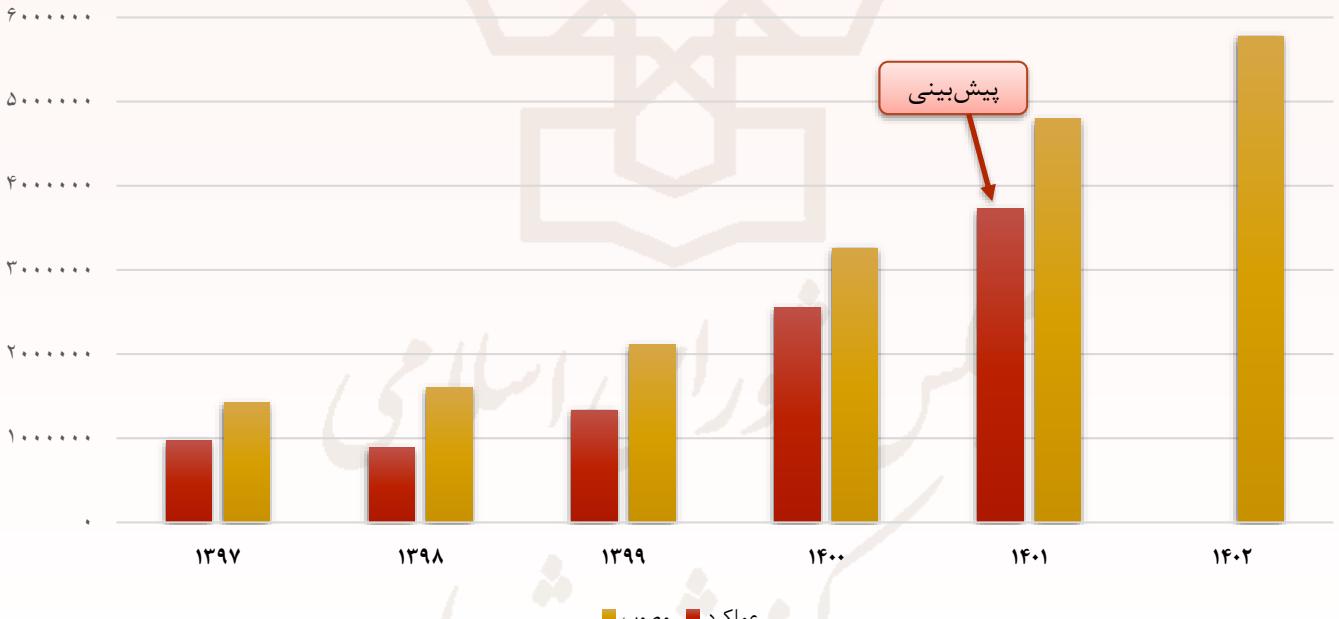

هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی

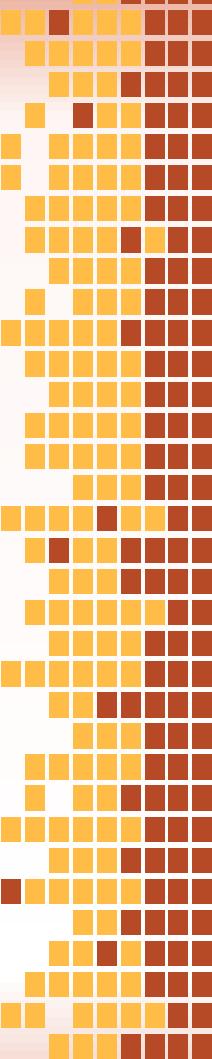
میلیارد ریال

درصد تحقیق	عملکرد کل	سهم منابع داخلی (درصد)	سهم منابع عمومی (درصد)	کل هزینه‌های سرمایه‌ای	از محل منابع داخلی	از محل منابع عمومی	سال
۵۵/۸	۸۹۲,۴۵۹	۸۹/۹	۱۰	۱,۵۹۸,۹۱۲	۱,۴۳۷,۶۹۸	۱۶۱,۲۱۴	۱۳۹۸
۶۳/۳	۱,۳۳۵,۳۵۹	۹۰/۸	۴/۵	۲,۱۱۰,۹۰۴	۱,۹۱۷,۴۹۹	۱۹۳,۴۰۵	۱۳۹۹
۷۸/۳	۲,۵۵۲,۹۹۶	۹۱/۷	۲/۷	۳,۲۶۰,۹۴۳	۲,۹۹۱,۸۶۳	۲۶۹,۰۸۰	۱۴۰۰
۷۷/۸	۳,۷۳۲,۸۵۲	۹۰/۸	۹/۲	۴,۷۹۶,۸۷۳	۴,۳۵۶,۷۸۷	۴۴۰,۰۸۶	۱۴۰۱
-	-	۹۱/۱	۸/۹	۵,۷۷۹,۴۶۲	۵,۰۲۶۵,۲۳۶	۵۱۴,۲۲۶	۱۴۰۲

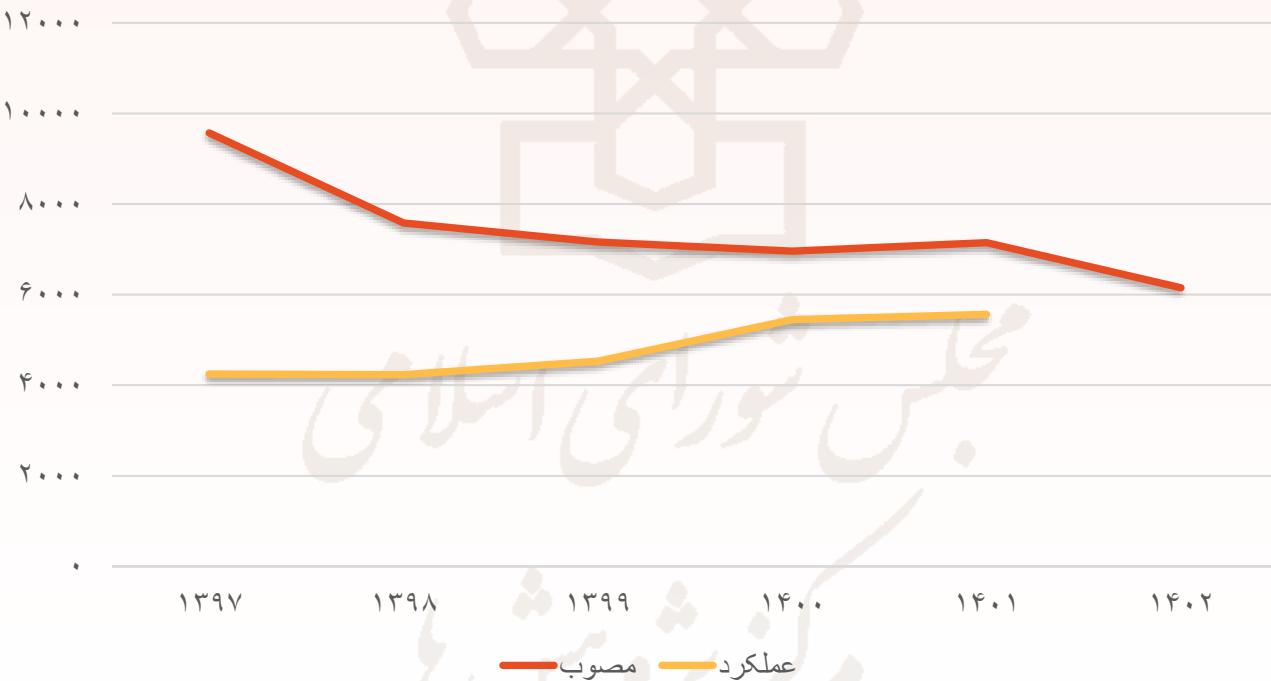
هزینه‌های سرمایه‌ای مصوب و عملکرد شرکت‌های دولتی

ارقام به میلیارد ریال

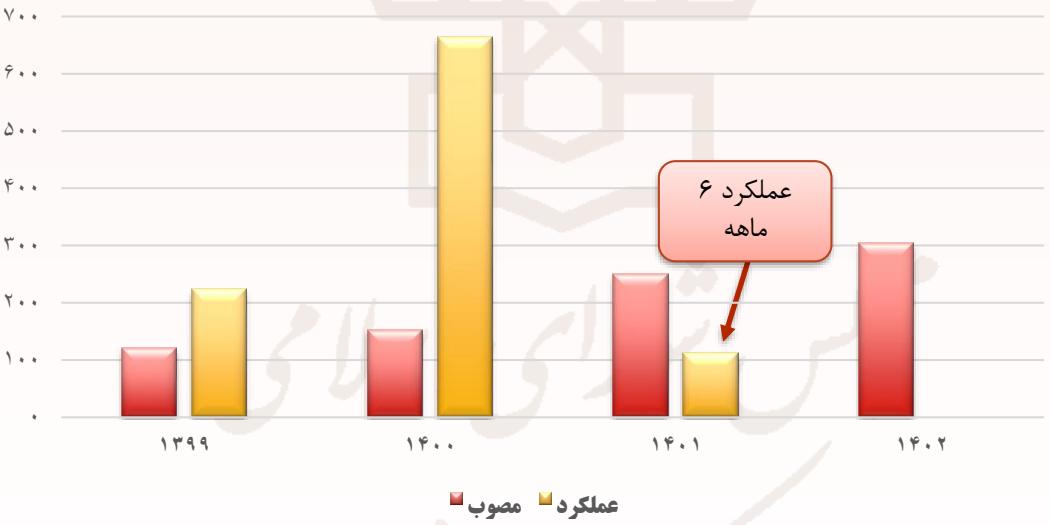

هزینه‌های سرمایه‌ای مصوب و عملکرد شرکت‌های دولتی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵

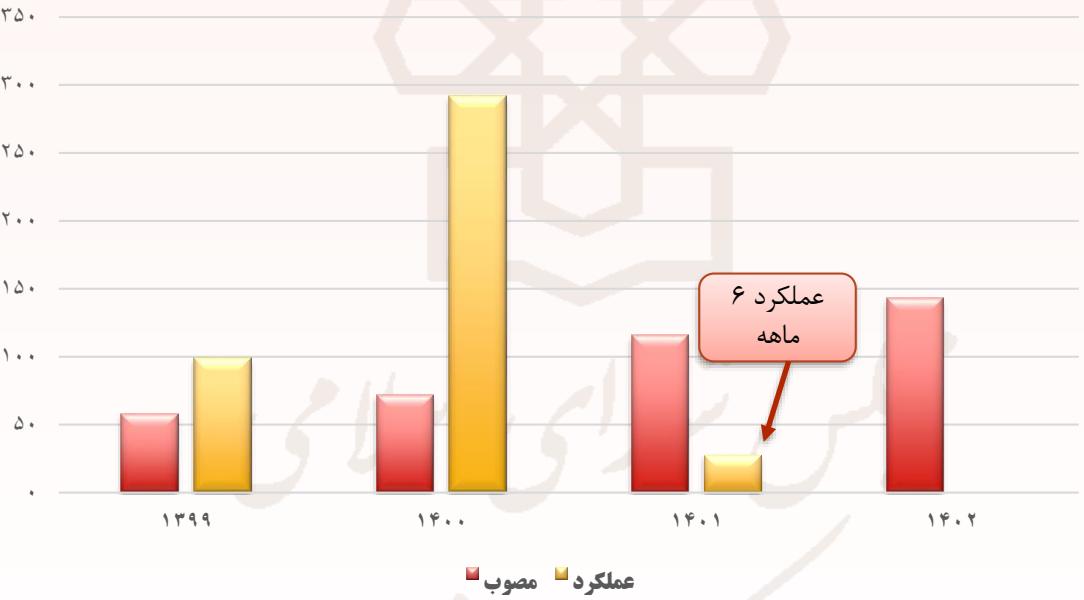

سود سهام شرکت‌های دولتی (هزار میلیارد ریال)

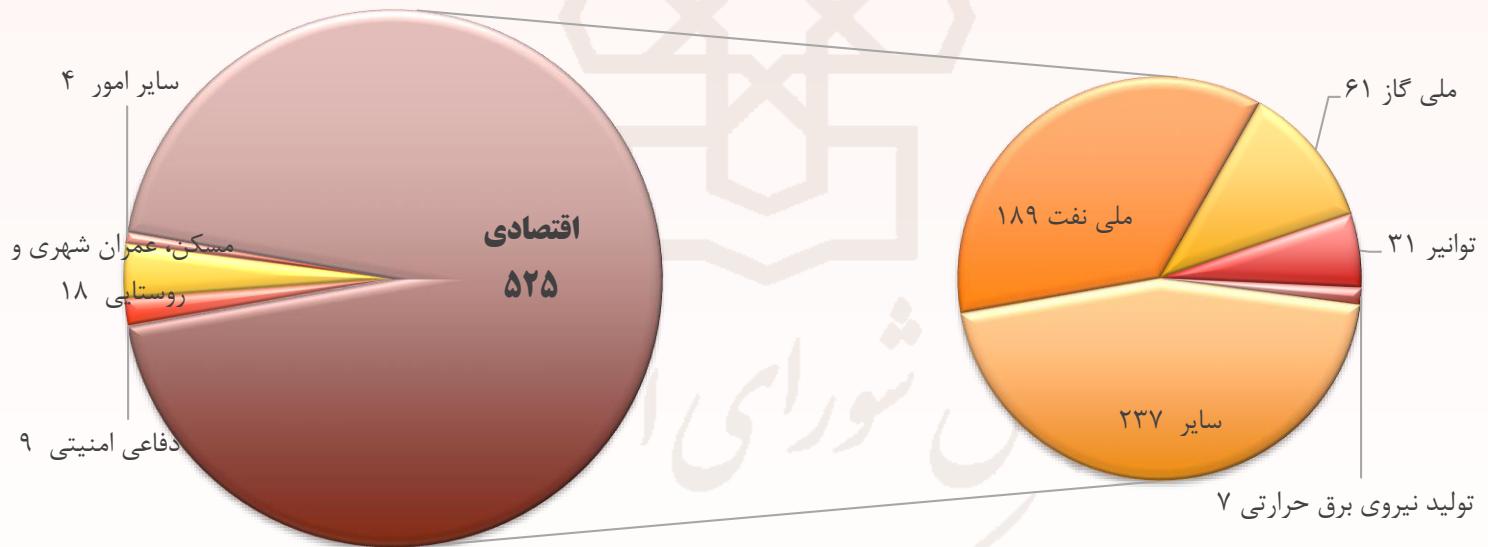
* ارقام سود سهام و مالیات شرکت‌های دولتی به علت اینکه به صورت علی‌الحساب ماهانه پرداخت می‌شود معمولاً دارای عملکرد بالا یا حتی بیش از ۱۰۰ درصد است. فاصله بالای میزان عملکرد با مصوب در سال ۱۴۰۰ می‌تواند در نتیجه اهتمام ویژه دولت به اخذ و تخلیه کامل سود سهم دولت از شرکت‌ها و دسترسی مناسب‌تر دولت به حساب‌های شرکت‌ها در نتیجه اجرای حساب واحد خزانه باشد.

مالیات شرکت‌های دولتی (هزار میلیارد ریال)

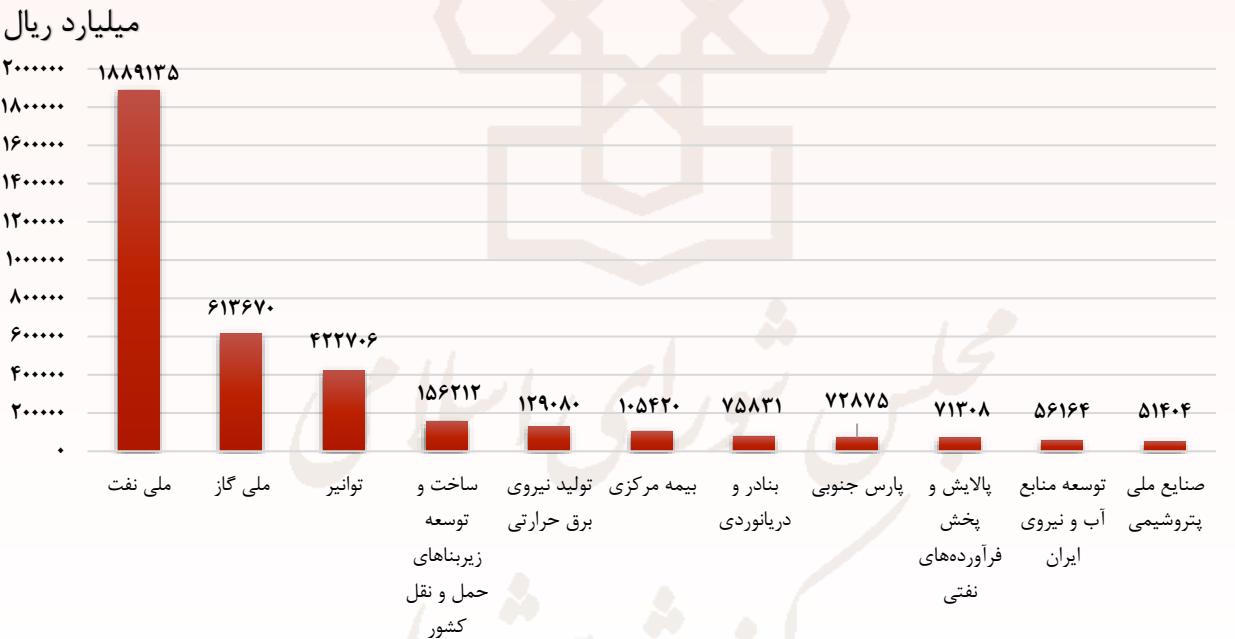
* ارقام سود سهام و مالیات شرکت‌های دولتی به علت اینکه به صورت علی‌الحساب ماهانه پرداخت می‌شود معمولاً دارای عملکرد بالا یا حتی بیش از ۱۰۰ درصد است. فاصله بالای میزان عملکرد با مصوب در سال ۱۴۰۰ می‌تواند در نتیجه اهتمام ویژه دولت به اخذ و تخلیه کامل سود سهم دولت از شرکت‌ها و دسترسی مناسب‌تر دولت به حساب‌های شرکت‌ها در نتیجه اجرای حساب واحد خزانه باشد.

هزینه سرمایه گذاری شرکت‌های دولتی (هزار میلیارد تومان)

- * حدود ۹۰ درصد هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌ها از محل منابع داخلی و حدود ۱۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دولت تأمین می‌شود.
- * بخش عمده هزینه‌های سرمایه‌ای مربوط به شرکت‌های حوزه امور اقتصادی است که بیشترین سهم از این گروه مربوط به شرکت ملی نفت ایران است.

شرکت‌های دارای بیشترین هزینه سرمایه‌ای (از محل منابع داخلی و منابع عمومی) در لایحه ۱۴۰۲ هـ

هفت شرکت دولتی دارای بیشترین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

(اعتبارات دولت - مجری طرح‌های پیوست یک)

میلیارد ریال

ردیف	نام شرکت	اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای	سهم از کل (درصد)
۱	ساخت و توسعه زیربنای‌های حمل و نقل کشور	۱۵۵۶۹۲	۳۰
۲	مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران	۱۱۵۵۱۷	۲۲
۳	مهندسی آب و فاضلاب کشور	۹۴۷۸۸	۱۸
۴	راه آهن	۴۱۱۸۰	۸
۵	مجری تاسیسات	۱۴۸۱۶	۳
۶	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای	۱۴۷۰۰	۳
۷	توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی	۱۱۱۳۰	۲
۸	سازمان هوافضای نیروهای مسلح	۱۱۰۷۰	۲
جمع			۴۵۸۸۹۳
۸۹			

ملاحظات رشد سرمایه‌گذاری

نکته مهم عبارت است از آنکه برای تحقق رشد سرمایه‌گذاری توسط شرکت‌های دولتی، در قوانین بودجه عملاً سازوکار ویژه‌ای پیش‌بینی نشده و تنها پیش‌بینی رقم هزینه‌های سرمایه‌ای افزایش می‌یابد.

بدیهی است که بخش مهمی از عدم رشد کافی هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی متوجه ناکارایی درونی و مدیریتی این شرکت‌ها بوده که البته سهم این بخش از عوامل، با توجه به عدم تفکیک بار مالی وظایف حاکمیتی از وظایف تجاری، قابل محاسبه نیست.

اما بخش مهم دیگری از تضعیف توان سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی، به عوامل بیرونی و به ویژه سیاست‌گذاری‌های انجام شده طی سال‌های گذشته مرتبط است.

قدیمی بودن روش‌های تامین مالی (اتکای صرف به تسهیلات بانکی) و عدم استفاده از راهکارهای نوین تامین مالی پروژه‌ای از آسیب‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌ها است.

کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌ها همچنین نیازمند شفافسازی طرح‌های سرمایه‌گذاری و میزان پیشرفت آنهاست.

ملاحظات رشد سرمایه‌گذاری

برخی از سیاست‌گذاری‌هایی که موجب کاهش توان سرمایه‌گذاری شرکت‌ها شده عبارتند از:

- خروج همیشگی ۷۵ درصد از سود شرکت‌های دولتی آن هم به صورت علی‌الحساب و پیش از تحقق سود؛
- تعرفه‌های تکلیفی برای کالاها یا خدمات برخی از شرکت‌ها و همچنین الزام به ایفای برخی وظایف حاکمیتی (در معنای گستردگی آن از تحمیل نیروی انسانی مازاد تا الزام به ایفای وظایف کاملاً غیرتجاری)؛
- تضعیف توان سرمایه‌گذاری سازمان‌های توسعه‌ای که اساساً برای سرمایه‌گذاری ایجاد شده‌اند به دلیل عدم پرداخت سهم آنها از وجود حاصل از واگذاری‌ها از سوی دولت؛
- برداشت درصدی از هزینه‌های شرکت‌ها و واریز به خزانه؛

انضباطبخشی به فعالیت شرکت‌های دولتی

- در لایحه بودجه ۱۴۰۲، احکام ذیل بند «ل» تبصره ۲ بودجه ۱۴۰۱ حذف شده و در عوض، یک آیین‌نامه برای انتظام‌بخشی، تشکیل مجتمع عمومی و نظام بودجه‌ریزی پیش‌بینی شده است.
- این نکته نیازمند تعیین تکلیف است که در صورت تمایل مجلس به الحاق احکام انضباطی، پیش‌بینی آیین‌نامه (با توجه به وجود آیین‌نامه تشکیل مجتمع مصوب ۱۳۸۲) موضوعیت چندانی نخواهد داشت.

احكام انضباطی شرکت‌های دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۰

الجزایر ذیل بند «ی» تبصره ۲ قانون بودجه ۱۴۰۰	شرح	عملکرد
۱-۱	تصویب برنامه به همراه بودجه در مجامع عمومی	در ۱۴۹ شرکت رعایت نشده است.
۲-۱	همسانسازی و انطباق سرفصل‌های بودجه‌ای و حسابداری شرکت‌های دولتی / بازنگری دستورالعمل تنظیم بودجه شرکت‌ها بر اساس سرفصل‌های مذکور	پیاده سازی در ساختار (فرمت) بودجه تفصیلی و دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکت‌های دولتی ولی در سرفصل‌های بودجه تغییری ایجاد نشده است
۳-۱	تفکیک بخشنامه بودجه مختص شرکت‌های دولتی و ابلاغ آن تا پایان مردادماه	بخشنامه تفکیک شده لیکن با تأخیر (۱۴۰۰/۶/۱۰) ابلاغ گردید.
۴-۱	تصویب بودجه توسط مجامع عمومی در مهلت مقرر / عدم جرح و تعديل برخی اقلام بودجه مصوب مجامع عمومی شرکت‌های دولتی توسط سازمان برنامه و بودجه (مشروط به رعایت مفاد بخشنامه بودجه)	عدم تصویب بودجه در مهلت مقرر توسط ۹۰ شرکت / جرح و تعديل ارقام بودجه توسط سازمان برنامه و بودجه مطابق روال‌های سال‌های گذشته (عدم اجرای حکم)
۵-۱	تهیه گزارش تطبیق بودجه مصوب و عملکرد بر اساس بودجه تفصیلی و ارائه به حسابرس مستقل / تهیه صورت‌های مالی شش ماهه توسط شرکت‌های اصلی و مادر تخصصی	عدم تهیه گزارش یا عدم ارائه آن به حسابرسی در ۱۶۴ شرکت / عدم تهیه صورت‌های مالی در ۷۱ شرکت

احكام انضباطی شرکت‌های دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۰

اجزای ذیل بند «ی»
تبصره ۲ قانون بودجه
۱۴۰۰

عملکرد

شرح

۶-۱	ثبت آمار نیروی انسانی در پایگاه پاکنا	ثبت آمار نیروی انسانی در پایگاه پاکنا
۷-۱	ثبت اطلاعات مربوط به حقوق و مزايا به صورت ماهانه	ثبت اطلاعات مربوط به حقوق و مزايا به صورت ماهانه
۴	تکلیف هیئت مدیره به رفع ایرادات طرح شده در گزارش بازرگانی و ارسال گزارش کتبی به مجتمع عمومی هر سه ماه یکبار	تکلیف هیئت مدیره به رفع ایرادات طرح شده در گزارش بازرگانی و ارسال گزارش کتبی به مجتمع عمومی هر سه ماه یکبار
۷	رعايت تبصره ۳ ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه در خصوص پرداخت حقوق و مزايا مدیران	رعايت تبصره ۳ ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه در خصوص پرداخت حقوق و مزايا مدیران
۸	اظهار نظر جدآگانه سازمان حسابرسی در خصوص افشار آثار کمی ناشی از ارائه خدمات و کالا به قیمت تکلیفي در صورت‌های مالی	اظهار نظر جدآگانه سازمان حسابرسی در خصوص افشار آثار کمی ناشی از ارائه خدمات و کالا به قیمت تکلیفي در صورت‌های مالی
۱۰	تعیین تکلیف در خصوص شرکت‌هایی که سه سال متولی زیانده بودند یا زیان انباسته آنها بیش از نیمی از سرمایه شرکت است.	تعیین تکلیف در خصوص شرکت‌هایی که سه سال متولی زیانده بودند یا زیان انباسته آنها بیش از نیمی از سرمایه شرکت است.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

از جمله برخی از مهمترین موارد قابل ذکر در خصوص کمک به رشد کارایی درونی و احکام انضباطی (در صورت تصمیم به الحاق به بودجه و حذف آیین‌نامه انتظام‌بخشی) شرکت‌های دولتی می‌توان به عناوین ذیل اشاره کرد:

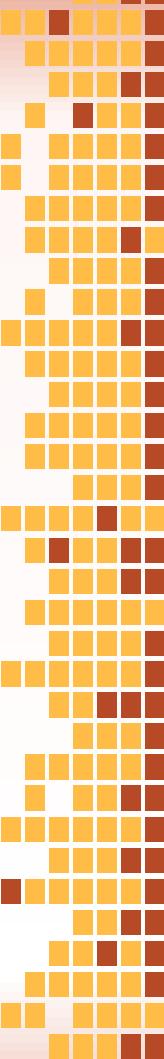
حل مشکل عدم انطباق سرفصل‌های حساب‌های سرمایه‌ای بودجه و سرفصل‌های صورت‌های مالی: وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان حسابرسی نسبت به همسان‌سازی و انطباق سرفصل‌های حساب‌های سرمایه‌ای بودجه شرکت‌های دولتی با سرفصل‌های حسابداری آنها حداکثر تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۲ اقدام و آن را ابلاغ نماید. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است نسبت به بازنگری دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکت‌های دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت بر اساس سرفصل‌های مذکور اقدام نماید.

تعیین و یکسان‌سازی چهارچوب گزارش تطبیق عملکرد با بودجه: وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه، دستورالعمل نحوه تنظیم گزارش تطبیق بودجه با عملکرد را تا اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۲ تهیه و به شرکت‌های دولتی ابلاغ نماید.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

□ تنوع بخشی به سازوکارهای تأمین مالی و حل مسئله ترافیک تصویب طرح‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی در شورای اقتصاد: نصاب طرح‌های سرمایه‌گذاری موضوع ماده ۸۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مصوب ۱۳۸۰) برای شرکت‌های مادر تخصصی یا اصلی به ۱۰۰ و برای شرکت‌های فرعی به ۵۰ برابر سقف نصاب معاملات متوسط (موضوع ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات) تغییر می‌یابد. اخذ نظر مشورتی کمیته تأمین مالی برای هر طرح یا پروژه، جهت تصویب طرح‌ها و پروژه‌های مذکور در شورای اقتصاد الزامی خواهد بود.

کمیته تأمین مالی متشکل از بانک مرکزی، سازمان بورس و اوراق بهادار و وزارت امور اقتصادی و دارایی ذیل شورای اقتصاد تشکیل شده و وظیفه آن، بررسی شیوه تأمین مالی پیش‌بینی شده برای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی و ارائه پیشنهادات در خصوص روش‌های نوین و بهینه تأمین مالی خاص هر طرح یا پروژه (از جمله انتشار اوراق مالی اسلامی، تشکیل صندوق پروژه، جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و...) است.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

برقراری ارتباط میان عملکرد مدیران شرکت‌ها و پاداش (نظام انگیزشی): مجتمع عمومی شرکت‌های دولتی می‌توانند پاداش عملکرد اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل شرکت‌های مذکور را به صورت درصدی از افزایش سود عملیاتی یا کاهش زیان عملیاتی (نسبت به سال قبل) به نحوی که از ۲۰ برابر حداقل حقوق مصوب شورای عالی کار تجاوز نکند، با رعایت سایر قوانین و مقررات مرتبط، بر مبنای ارزیابی مجمع عمومی از عملکرد سالانه تعیین کنند. در صورت تعیین پاداش از سایر روش‌ها، ماده ۸۴ قانون الحقق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ملاک عمل خواهد بود.

تبصره - سقف مقرر در این ماده برای شرکت‌هایی که طی سه سال متوالی به صورت صعودی سودده باشند، تا ۳۰ برابر قابل افزایش خواهد بود.

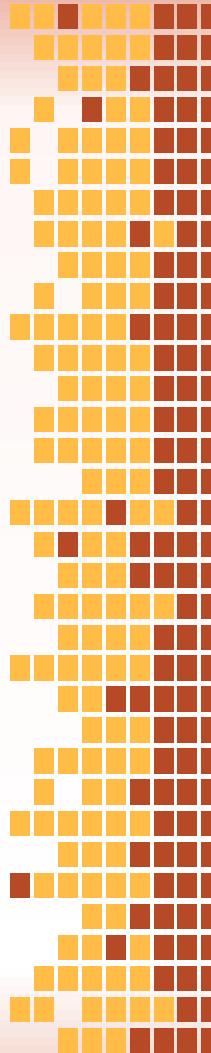

بخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

تفکیک بار مالی وظایف غیرتجاری: شرکت‌های دولتی مکلفاند بار مالی ناشی از ارائه کالاها و خدمات به قیمت تکلیفی (ما به التفاوت با قیمت تمام شده) را مطابق استانداردهای ابلاغی سازمان حسابرسی محاسبه و جزئیات آن را ذیل یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی، افشاء نمایند. حسابرس شرکت مکلف است در خصوص این بند جدأگانه اظهار نظر نماید. در صورت تصویب صورت‌های مالی توسط مجمع عمومی، بار مالی موارد مذکور به عنوان مطالبات قطعی شرکت‌های مربوط از دولت خواهد شد.

شرکت‌های مذکور همچنین مکلفاند بار مالی ناشی از الزام به تبدیل وضعیت یا بکارگیری نیروی انسانی به شرکت‌های مذکور در نتیجه قوانین دائمی یا موقت (از سال ۱۴۰۲) را مطابق استانداردهای ابلاغی سازمان حسابرسی محاسبه و جزئیات آن را در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی، افشاء نمایند. حسابرس شرکت مکلف است در خصوص این بند جدأگانه اظهار نظر نماید. در صورت تصویب صورت‌های مالی توسط مجمع عمومی، بار مالی موارد مذکور به عنوان مطالبات قطعی شرکت‌های مربوط از دولت تلقی شده و قابل تهاتر با مالیات و سود سهام سهم دولت خواهد بود.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

□ ارتقای احساس مسئولیت مجتمع شرکت‌های دولتی در خصوص بودجه: هیئت‌های مدیره/هیئت‌های عامل شرکت‌های دولتی مکلفند بودجه تفصیلی سالانه را براساس برنامه‌های مصوب مجمع عمومی و بخشنامه بودجه شرکت‌های دولتی با رعایت قوانین و مقررات، در مهلت‌های تعیین شده در بخشنامه بودجه ابلاغی به تصویب مجتمع عمومی خود برسانند. مسئولیت حسن اجرای این بند با رئسای مجتمع عمومی شرکت‌های دولتی است. سازمان برنامه و بودجه کشور مجاز به تغییر ارقام بودجه شرکت‌های دولتی نیست و در مورد استفاده از منابع عمومی دولت در بودجه تفصیلی شرکت‌های دولتی به عنوان منابع تأمین زیان، سهم منابع عمومی دولت در حساب‌های سرمایه‌ای و عنایین دیگر، ارقام پیشنهادی سازمان برنامه و بودجه کشور ملاک خواهد بود. در صورت عدم رعایت مفاد بخشنامه بودجه از سوی شرکت‌ها، سازمان برنامه و بودجه مجاز به تغییر کلیه ارقام بودجه شرکت‌ها خواهد بود.

سپاس از توجه شما

مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی
دفتر مطالعات بخش عمومی

